

Emiliya Boltianskaya rus publisisti

Doğrudanmı möhtəşəmi?

Rusiyadakı intellektual elita hələ kommunist əyyamında onu mükəmməl əxz eləmişdi ki, dövlətin başında duranlar, ölkənin liderləri anadan olandan bəri hər şeyə qadirdilər, hər şeyi bilib, hər şeydən baş çıxarırlar. Bunların bilmədiyi demək olar ki, heç bir sahə yoxdur. Məsələn: ölkənin rəhbərləri hər hansı dilçiyə, dilçiliyə dair mühazirə oxumağa qadirdir. Tarixçiyə tarixdən dərs deyirlər, bioloqa genetik elmini öyrədirlər, riyaziyyatçılara hətta kibernetikasız keçinməyi belə öyrədirlər; hələ harasıdır? Lazım gəlsə kəndlilərə taxılı, ya başqa dənli bitkiləri nə vaxt səpmək barədə məsləhət verirlər. Qaldı mədəniyyət xadimləri - onlara qələmi necə tutmağı, romanı, hekayəni necə yazmağı, rəssama şəkil çəkməyi, heykəltərəşə heykəl yonmağı da öyrədirlər. Bu məsələyə azca şübhə edənləri, şəkakları bu "anlamazlığa görə" hər cürə cəzalar veriblər. Belə "başəndərmə" ilahliləşdirmə istər yüksək təbəqədə, istərsə xalqın özündə, az qala anadan olandan hələ göbəkkləri kəsiləndən üzü bəri daşlaşıb qalıb. Elə indinin özündə belə "göydən zənbillə düşənlər" hər təbəqədə təzədən dəbə düşür. Xüsusilə, Mərkəzi televiziya kanallarında...

"Rossiya" kanalının tanıqlı aparıcılarından sayılan Vladimir Solovyov özünün siyasi teleşousunda camaata əyan eylədi ki, Rusiyada artıq "demokratiya ayaq tutub yeriyir" və ölkə vətəndaşları hətta lazım gəlsə, prezidentin rəyi ilə də razılaşmaya bilər. Amma, bunun üstündən ölkə başçısının təqaüd islahatı barədə müzakirəsi göstərildi və bununla da həmin məsələnin geniş müzakirəsinə televiziya xitam verildi.

Rusiya vətəndaşları belə hesab edir ki, ölkədə çalışan məmurlar və idarə rəhbərləri, hətta ən adi, aşağı səviyyəli işçilər belə özlərinə istədiyi maaşı kəsir; həmin maaşlar isə ölkədəki sıradan vətəndaşların əmək haqqından yüz dəfə, hətta min dəfə belə çoxdur. Bunu yerli hakimiyyətlərin siyasəti saymaq da düzgün deyil. Axı, ölkə rəhbərləri həmin o yerli, balacalı-böyükü "hökmdarları" özünə arxa-dayaq bilir. Bu yolla hökumət xalqın qəzəbini özündən uzaqlaşdırır və elə bir təsəvvür yaratmağa çalışır ki, guya yuxarılar "ədalət tərəfdarıdır" və əyər şikayətləri ünvanına çatsa, mütləq tədbir görülecək...

Onu deyim ki, həyata keçirmək istənilən təqaüd islahatı xalq hakimiyyətin əsl sifətini açıb göstərmiş oldu. Yəni, demək istəyirəm ki, yuxarılar onsuz da dilənçi kökündə yaşayan xalqın, eləcə dilənçi payı sayıla bilən təqaüdü də əlindən qırmaq istəyir. Xalq o dərəcədə aciz və hüquqsuzdur ki, yuxarının bu istəyinə qail olur. Və bilir ki, hakimiyyət belə bir qərara gəlibsə, öz dediyindən döənən deyil. Birdə ki bu islahata qarşı çıxan bir çox adamlar bilir ki, bu minvalla təqaüd yaşına qədər ömür sürən çətin ki, tapıla...

İndiki "liberal" hakimiyyət çox şeyi keçmiş kommunist rejimindən əxz eləyir. Və bu yolda kütləvi informasiya vasitələrinin, xüsusilə televiziyanın köməyi ilə xalqı avam gününə qoyur, öz marağına uyğun olaraq, barmaqdan sorulma informasiya və təbliğatla başını qatır. Onu qeyd etmək yerinə düşər ki, elə kommunist rejimi də, vaxtilə xalqı müntəzəm olaraq aldatdığına və ona yalan satdığına görə dağılıb getdi.

Onu deyək ki, Rusiyada intellektual sinif və ya kübar cəmiyyətə o adamlar yol tapa bilir ki, hansısa qohum-qardaşı ona himayədarlıq edir və ya milli mənsubiyyətinə görə, yuxarılara yarındıqlarına görə "pilləkəndə" yuxarı dırmaşa bilirlər. Onu da deyək ki belə münasibət kommunistlərin dövründə məhz Stalinin ölümündən sonra başladı. Belə bir dövlət siyasəti ora gətirib çıxardı ki, neçə illərdir ölkə, müasir ideya və texniki, elmi, mədəni tərəqqinin nailiyyətlərini başqa ölkələrdən öyrənməli olur. Belədə isə təbii ki, ölkə daxilində intellektual, həm də yaradıcı potensialın bolluğuna baxmayaraq, istedadlı insanlar özünü tanıtmaya qadir deyil.

Bu səbəbdən vaxtılı-vaxtında bizi məcbur edirlər ki, kiməsə çataq, kimisə ötüb keçək; illər uzununu onun şahidi olmuşuq ki, Rusiyada adi cins şalvarın, saqqızın və radio elektron cihazların çatışmazlığı ucbatından xalq az qalıb ki, qiyam qaldırsın. Diribaş adamlarsa belə vəziyyətdən "qaz vurub, qazan doldurublar".

Biz hələ də özümüzü "möhtəşəm dövlət" sayırıq. Amma əslində isə bu "möhtəşəmliyi" yalnız ucsuz-bucaqsız ölkəmizin sərhədləri ilə, indiki zamanda texniki sarıdan təchiz olunmuş ordumuzla ölçürük.

Mənə qalsa, sözün əsl mənasında əzəmətli bir dövlət olmaqdan ötrü "yarımüstəmləkə" vəziyyətindən çıxmaq gərəkdir. Rusiyanın indiki vəziyyətində qazanan yalnız "diribaş" adamlardır. Gərəkdir ki, bunların yerini oliqarxlar sinfi və əcnəbi kapitalla heç bir bağlantısı olmayan əsl